

MEMO van het college aan de raad

Datum : 14 juni 2022
Zaaknummer :
Documentnummer :
Aan : Gemeenteraad
Van : College
Onderwerp : Meicirculaire 2022
Portefeuillehouder(s) : A.J. van den Beld
Inlichtingen bij : J. Belleman

Aanleiding

- De memo wordt is opgesteld om de raad te informeren over de verwerking van de meicirculaire 2022
 - Op initiatief van het college als onderdeel van de actieve informatieplicht
-

Kernboodschap

Vaststelling van de bijbehorende begrotingswijziging is nodig om de meerjarenbegroting te actualiseren.

Inleiding:

Dit memo geeft inzicht in de financiële gevolgen van de meicirculaire 2022.

Zoals uit de meicirculaire blijkt blijven de financiën voor 2026 en verder erg onzeker.

De volgende zaken blijven voorlopig onduidelijk:

- Krijgen de gemeenten extra budget voor Jeugdhulp vanaf 2024, en zo ja hoeveel?
- Wat gebeurt er met de opschalingskorting vanaf 2026, blijft die staan of wordt die ingetrokken?
- Wat gebeurt er nu met het accres en de financieringssysteemethiek vanaf 2026
- Wat wordt het effect van het onderzoek naar de OEM (overige eigen middelen)
- Pas in 2025 komt meer duidelijkheid over het verdere ingroeipad van de herverdeling vanaf 2026
- Wat wordt het effect van de eventuele verruiming belastinggebied gemeenten als dat er komt

Algemene uitkering 2022-2025

Over de jaren 2022 tot en met 2025 is er een hoge stijging van het accres.

Dit komt voor de helft door extra rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon (WML), inkomensbelasting Box 3 en defensie-uitgaven. De andere helft van de stijging van het accres wordt veroorzaakt doordat het rijk uit gaat van een hogere loon- prijsindexatie ten opzichte van de decembercirculaire.

Lagere algemene uitkering 2026

De lagere algemene uitkering in 2026 met betrekking tot het accres wordt vooral veroorzaakt doordat in het Coalitieakkoord is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2026 niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd wordt. Daarmee vervalt de koppeling aan de rijksuitgaven, de zogenaamde trap op en af systemethiek. Verder is in 2026 de hele opschalingskorting door het Rijk ingeboekt.

Financieel effect meicirculaire 2022

Onderstaand de laatste stand van het te verwachte begrotingssaldo inclusief de effecten van de meicirculaire 2022.

N= Nadeel, V= Voordeel, bedragen * 1.000	2022	2023	2024	2025	2026	
Stand begrotingssaldo na raad 8 maart 2022	1.574 V	73 N	592 N	1.746 N	1.787 N	
Bomen Oude Hof n.a.v. motie raad	31 N	19 N	0 N	0 N	0 N	B&W 22-03-22
Pilot transferium zomer 2022 Egmond	49 N	0	0	0	0	B&W 05-04-22
Tiny houses Schoorl bestuursopdracht	50 N	0	0	0	0	B&W 24-05-22
KN 2023 Collegedeel	198 N	52 N	18 N	200 V	317 V	B&W 24-05-22
Beheersmaatregel onderzoek bestaande dure cliënten sociaal domein	12 N	0	0	0	0	B&W 24-05-22
Kwartiermaker Kunst en Cultuur deels doorschuiven naar 2023	20 V	20 N	0	0	0	B&W 31-05-22
NAG 2022	6 N	20 N	4 N	19 V	0	Raad 07-06-22
Parkeerbeleid na amendering	25 N	46 V	17 V	46 V	47 V	Raad 07-06-22
Verwachte stand begrotingssaldo na raad 2 juni 2022	1.222 V	139 N	599 N	1.482 N	1.424 N	
KN 2023 raad	1.705 N	1.683 V	731 V	1.252 V	735 V	Raad 07-07-22
subtotaal na kadernota	483 N	1.544 V	132 V	230 N	688 N	
Meicirculaire 2022	1.759 V	3.126 V	4.042 V	4.905 V	450 V	Raad 07-07-22
Verwachte stand begrotingssaldo na raad 7 juli 2022	1.276 V	4.670 V	4.174 V	4.675 V	238 N	

Bijlagen

Begrotingswijziging 12 meicirculaire 2022

Onderstaand het overzicht van de mutaties van de meicirculaire ten opzichte van de voorgaande decembercirculaire 2021 zoals al verwerkt in de begroting 2022 en verder, daarna worden de mutaties kort toegelicht.

Algemene uitkering gemeentefonds (AU)	2022	2023	2024	2025	2026
Stand AU na decembercirculaire 2021	41.781.146	40.061.959	40.390.141	41.201.355	42.149.820
Uitkeringsfactor, algemeen/ontwikkeling uitkeringsbasis					
1 Accresontwikkeling in mei 2022 uitkeringsjaar 2022 t/m 2026	1.394.876	3.448.734	5.588.230	7.000.741	3.758.894
2 Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021	166.312				
3 Opschalingskorting (lagere apparaatskosten), schrappen oloop		540.355	723.545	904.936	
4 Volkshuisvestingsfonds & Woningbouwimpuls, uitname accres		-337.722	-338.681	-335.019	
5 Niet te verklaren, aansluiting in verband met herijking	-40.178	568.765	434.645	560.170	703.746
Herijking gemeentefonds					
6 Herverdeeeffect gemeentefonds Bergen, exclusief OEM		-1.775.318	-1.775.318	-1.775.318	-1.775.318
7 Suppletie-uitkering Herverdeeeffect 2023		1.552.456	1.106.731	661.006	661.006
Taakmutaties					
8 Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren		8.377	8.433	8.581	8.763
9 Energietoeslag	875.106				
10 Jeugdzorg (coalitieakkoord)		1.497.348			
11 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)				-167.434	-174.316
12 Uitvoeringskosten klimaatakkoord	224.065				
13 Extra capaciteit Boa's	33.869	33.869	33.869	33.869	33.869
14 Totaal twaalf overige kleine taakmutaties	13.841	21.202	12.029	11.588	9.595
Stand AU meicirculaire 2022	44.449.037	45.620.025	46.183.624	48.104.475	45.376.059
Verschil AU meicirculaire 2022 en decembercirculaire 2021	2.667.891	5.558.066	5.793.483	6.903.120	3.226.239
Apart verwerken extra uitgaven c.q. lagere uitgaven					
8 Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren		-8.377	-8.433	-8.581	-8.763
9 Energietoeslag	-875.106				
13 Extra capaciteit Boa's	-33.869	-33.869	-33.869	-33.869	-33.869
15 Stelpost in verband met hoog nominaal accres voor loon- en prijscompensatie		-1.600.000	-2.500.000	-3.200.000	-3.900.000
Aanpassen stelposten jeugd 75% arbitrage & herijking gemeentefonds					
16 Vervallen begrote stelpost herijking jaren 2022 t/m 2025		175.000	625.000	1.075.000	1.075.000
17 Aanpassing stelpost jeugd (75% bedrag arbitragecommissie)		-965.000	166.000	169.000	91.000
Effect op begrotingssaldo	1.758.916	3.125.820	4.042.181	4.904.670	449.607

1) Accresontwikkeling in mei 2022 uitkeringsjaar 2022 t/m 2027

Dit betreft het totale accres zowel nominaal (loon prijsindexatie) als volumedeel (trap op trap af). Het deel nominaal accres bedraagt iets meer dan 50% van het totale accres. Vanwege de hoge inflatie en de daardoor hoge prijsstijgingen, het gevaar van onderuitputting van het rijk en de volatiliteit van het accres in de circulaire is het van belang om niet het hele accres voor uitgaven beschikbaar te stellen. Zie mutatie 15.

2) Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021

Verdeling overgebleven deel uit BTW compensatiefonds 2021.

3) Opschalingskorting (lagere apparaatskosten), schrappen oploop

Het kabinet heeft besloten deze kabinetsperiode de oploop van de opschalingskorting te schrappen voor de periode 2022 tot en met 2025. Voor 2022 was de opschalingskorting al geschrapt. In het jaar 2026 is de volledige opschalingskorting verwerkt.

4) Volkshuisvestingsfonds & Woningbouwimpuls, uitname accres

In het Coalitieakkoord zijn middelen voor de woningbouwimpuls (10x100 miljoen) en volkshuisvesting (4x150 miljoen) opgenomen. Deze middelen worden voor de jaren 2023 tot en met 2025 onttrokken aan het voor die jaren gereserveerde accres.

5) Niet te verklaren aansluitingen door herijking

Door de herijking die per 1 januari 2023 wordt doorgevoerd en de daardoor ontstane technische verschillen in maatstaven, rekenfactoren et cetera en de overheveling van enkele integratieuitkeringen naar de algemene uitkering is deze keer geen volledige analyse van het verschil tussen de decembercirculaire 2021 en de meicirculaire 2022 mogelijk. Dit is landelijk het geval.

6) Herverdeeeffect gemeentefonds Bergen, exclusief OEM

Het financiële gevolg van de herijking gemeentefonds is voor dit moment gedaald van 2,8 mln. nadelig zoals eerder was aangegeven naar 1,7 mln. nadelig nu. Dit komt vooral omdat de herijking met betrekking tot de OEM (overige eigen middelen) op dit moment buiten de herijking is gelaten omdat het ministerie daar eerst nader onderzoek naar wil laten doen. Het ligt in de lijn der verwachting dat men in 2025 besluit om dit deel alsnog in een nieuwe herijkingsronde door te voeren waardoor voor onze gemeente wederom sprake zal zijn van verdere kortingen voor 2026 en verder.

7) Suppletie-uitkering Herverdeeeffect 2023

Dit betreft het verschil tussen het totaal herverdeeeffect naar aanleiding van de herijking en het deel dat per jaar is gerealiseerd. Voor Bergen is het deel van de korting dat gerealiseerd dient te worden in 2023 € 7,50 per inwoner (uitgaande van 29.715 inwoners), in 2024 € 22,50 per inwoner en in 2025 € 37,50 per inwoner.

8) Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren

Het budget voor het deel systeemleren met betrekking tot de Versterking dienstverlening gemeenten naar aanleiding van het rapport Ongekend Onrecht wordt verhoogd. Dit budget wordt voor de uitvoering hiervan, net als het eerdere budget conform dienstverleningsovereenkomst aan de werkorganisatie BUCH ter beschikking gesteld.

9) Energietoeslag

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Deze middelen worden via de algemene uitkering aan de gemeenten verstrekt.

10) Jeugdzorg (coalitieakkoord)

Dit betreft het bedrag aan extra budget jeugdzorg 2023 naar aanleiding van de uitspraak van de arbitragecommissie. Over het wel of niet vergoeden van de reeks vanaf 2024 wordt nog onderhandeld tussen de VNG en het Rijk. Voor 2024 is door de toezichthouders eerder aangegeven dat de gemeenten 75% van het bekende bedrag mogen opnemen. Dit hebben we gedaan zie daarvoor mutatie 17.

11) Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetwijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen landelijk. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd.

12) Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget. Gemeente Bergen heeft vooruitlopend hierop zelf al budget voor 2022 toegekend.

Over de resterende middelen die in het Coalitieakkoord zijn gereserveerd voor de uitvoeringskosten van medeoverheden voor het klimaatakkoord en aanvullend klimaatbeleid vinden nog gesprekken plaats tussen onder andere VNG, IPO en het Rijk. Hopelijk komt hier in de septembercircularisatie meer duidelijkheid over.

13) Extra capaciteit Boa's

In de openbare ruimte verrichten Boa's belangrijk werk in specialistische en complexe beleids- en wetsgebieden. In de afgelopen jaren zijn Boa's

binnen hun bevoegdheid ook steeds meer taken gaan uitvoeren. De Tweede Kamer heeft d.d. 23 september 2021 de motie Hermans c.s. aangenomen. Met deze motie, waarmee structureel € 200 miljoen is vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid. Hiervan wordt € 13 miljoen vrijgemaakt voor de capaciteit van Boa's in de openbare ruimte. Deze € 13 miljoen loopt via het gemeentefonds. Deze uitvoeringskosten worden conform de dienstverleningsovereenkomst aan de werkorganisatie BUCH ter beschikking gesteld.

14) Totaal overige kleine taakmutaties en IU/DU

Betreft een twaalfstal kleine budgetaanpassingen die hier niet verder worden gespecificeerd.

15) Stelpost i.v.m. hoog nominaal accres voor loon- en prijscompensatie

Het nominale deel voor de loon- en prijsstijging betreft net iets meer dan 50% van het accres. Voorgesteld wordt om 45% van het nominaal accres te reserveren voor de te verwachte extra loon-prijsstijgingen en toekomstige bijstellingen in het accres. De reden om nu voor het eerst zo een stelpost op te nemen is de huidige hoge inflatie en de onzekerheid die daaruit voortvloeit met betrekking tot de werkelijke stijging van de uitgaven maar ook de onzekerheid met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling van het accres.

16) Vervallen begrote stelpost herijking jaren 2022 t/m 2025

De eerdere stelpost herijking gemeentefonds kan over de jaren 2022 t/m 2025 worden afgeraamd omdat die nu verwerkt is in de algemene uitkering.

17) Aanpassing stelpost jeugd (75% bedrag arbitragecommissie)

Door de herijking gemeentefonds is het bedrag vanuit de arbitragecommissie voor Bergen ook anders geworden. De stelpost over 2023 kan geheel vervallen en de stelpost over 2023 en verder is geactualiseerd.

Indicatieve bedragen invoering omgevingswet en wet kwaliteitsborging bouwen (WKB)

In de meicirculaire 2022 zijn indicatieve bedragen opgenomen met betrekking tot de vergoeding van invoeringskosten omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen.

Voor Bergen is dit voor de omgevingswet in 2022 circa € 328.000,-.

Voor de WKB is dit in 2022 circa € 54.000 en vanaf 2023 circa € 22.000,- structureel. De definitieve bedragen worden pas in de septembercirculaire 2022 bekend gemaakt.

Aangezien de invoeringskosten door de werkorganisatie BUCH worden gemaakt wordt dan bekeken wat er conform de dienstverleningsovereenkomst aan de werkorganisatie BUCH beschikbaar wordt gesteld.